

Ne vigjilje te Dites Nderkombetare te Tokes

28 Prill, e Enjte, 2011

Me “Diten e Tokes” nuk nenkuptohet ditelindja e tokes, por ditën e zgjedhur nga disa vende për të diskutuar problemin e saj. I pari që e hodh këto ide ka qenë Senatori G. Lord Nilson, në vitin 1970. Me kalimin e viteve, numri i personave që i janë bashkangjitur kësaj fushate në mbrojtje të planetit, ka ardhur gjithnjë në rritje. Sot për shkak të ngrohjes globale, ky shqetesim është rritur ndjeshëm. Tashmë kjo ditë është kështu në simbol, për të ndergjegjesuar njerezit dhe me shumë për rreziqet që i kanosen tokës, që në të vertet na kanosen në të gjithëve, edhe për arsyen e thjeshtë që në pretendojmë të jemi pronarë të tokës, nderkohe që është ajo pronarë.

Me vone kjo ditë do të merrte një dimension dhe do të multiplifikohet me Hymnin e Tokës, Earth Song kënduar nga mbreti i Pop Muzikës, që do të mbetet i padekshëm, Michael Jackson.

Një histori shumë e shkurtër e këtij Hymni, me saktë kjo duhet të quhet baladë:

Eshte nje vazhdimesi e albumeve te tij: **We are the Word (Ne jemi bota)**; **Man In Mirror (Njeriu ne pasqyre)** dhe **“Heal the world” (Sheroni Boten)**. Ndersa Hymni per **Token** ishte tejskajmerisht I perkushtuar me mjedisin . Hymni, kenga eshte shkruar dhe kompozuar nga **Jackson**, ndersa dalja ne drite lidhet ose ndahet me midis **Jacksonit, David Foster** si dhe **Bill Bottrell**, te tre producente.

Kenga, pra hymni shoqerohet nga nje **“lavish music video”** e rregjistruar ne kater rajone gjeografike dhe qe jane:.

Pyjet e Amazones, ose “Mushkrite e Botes, Amazon Rainforest, ku sic dihet nje pjese e madhe eshte shkaterruar dhe shkaterrimi me I madh ka ndodhur cuditrisht jo me vone se nje jave pas kompletimit te Videos. Videoja prezanton banore autoktone, qe nuk ishin aspak aktore.

Skena e dyte cvendoset ne nje teater luftimi ne ate kohe ne **Kroaci** me nje aktor te famshem kroat me origjine serbe **Sllobodan Dimitrievic**.

Vendi I trete eshte **Tanzania** ku jane inkorpuar dhe skena te gjuetise ilegale me pasoja te parikuperueshme duke perfshire dhe gjuetine e elefanteve.

Dhe skena e katerte eshte ne **Warwick, New York** ku kemi nje pamje te nje zjarri ne nje pyll, te simuluar, sajuar, ne nje fushe me miser.

Ne vitin 1995, kjo kenge, Hymn, arriti te rrezoj nga Pole Position, Beatles, qe e mbanin kete vend per 25 vite me rradhe me kengen "Free as a bird. Edhe ne Gjermani dhe Zvicer ka qene "Number One" dhe pothuajse ne te gjithë shtetet europiane gjithemone ka qene ne grupin e 10 kengeve te vleresuara me shume.

Ne kete Dite Nderkombetare te Tokes, ky Hymn percjelle nje mezazh shume dimensional me gjuhen e muzikes dhe me famen e tij edhe per te gjithë ne shqiptaret, te gjithë brezave, qytetare e fermere, specialiste, qe me shume se kushdo komb tjeter ne bote eshte perballuar me token edhe si mjet jetese te pazendesueshem, po ashtu per ta mbrojtur me gjak gjate shume shekujve

Ne kujtese momentet kryesore per token

(edhe per te mos I harruar ato)

Pjesa me sipërme e tokes (gjithemone ne kutimin dhe kontekstin agronomik), horizonti A ose nganjehere emertohet dhe horizonti humusor, perben motorrin ose lokomotiven e tokes ku dhe vendosen dhe ndodhin shumica e aktiviteteteve biologjike.

Megjithese kjo shtrese edhe mund te rigjenerohet kur largohet, hiqet nga erozioni ose veprimtarite humane, ku kuptohet se pjesa e potencialit ekologjik nuk do te jete me, kjo rivendosje do te zgjasi qindra vite.

Per token njerez te profesioneve dhe te aktiviteteteve te ndryshme pergjithesisht kane perceptime te ndryshme:

- ✚ Per nje fermer, apo kopshtar, toka do te thote nje shtrese disa centimetershe qe i nevojitet atij per ushqyer bimet e kopshtit te tij.
- ✚ Per nje inxhinier,ndertimi, toka eshte nje pjese qe I kushton kohe per ta larguar duke qene nje material I paqendrueshem dhe jo I deshirueshem per planet e tij te zhvillimit.
- ✚ Per nje gjeolog eshte shtresa e shkrifte qe ka ardhur nga alterimi I shkembit annor.

Ne realitet te gjithë kane te drejte.

Toka eshte pjesa qe merre fryme e planetit tone qe ndikohet dhe eshte rezultat I shume nderveprimeve qe ndodhin midis atmosferes, qe diktohet nga klima dhe faktore te tjere te motit, nga biosfera (vegjetacioni per rreth duke perfshire dhe aktivitetet dhe nderhyrjet e njeriut, geosfera, shkembenjte dhe sedimentet etj).

Pergjithesisht ekziston nje definicion qe pak a shume I kenaq te gjithë:

Toka eshte nje material I shkrifte ne siperfaqe te globit dhe qe eshte e afte per te suportuar jeten.

Dhe te gjitha keto atribute dhe funksione duhet te pranojme se jane kuptuar dhe pranuar qe prej mijevjecresh.

- ❖ **Toka perben shtresen siperfaqesore te planetit I formuar nga alterimi I shkembit dhe nga dekompozimi I bimeve dhe kafsheve.**
- ❖ **Toka permban sasi qe variojne te lendes organike (nga organizmat e gjalla dhe te vdekura), lende minerale qe ushqejne dhe bimen.**
- ❖ **Ne nje analize te nje kampioni mesatar te kesaj shtrese jane 45 % lende minerale (jo organike), 25 % uje, lageshti,, 25 % ajer dhe rreth 4 % lende organike. Tekstura formohet nga raporti I grimcave me madhesi te ndryshme sic jane rera, lymy dhe argjila.**
- ❖ **Proceset natyrale do te kerkonin me shume se 500 vjet per te formuar jo me shume se dy centimetra te kesaj shtrese.**
- ❖ **Krymbat e tokes duke dixhestuar lenden organike, jo vetem riciklojne lendet ushqimore por ne te njeten kohe dhe e pasurojne ate.**
- ❖ **Rrenjet e bimeve duke shkrifruar token lejojne penetrimin e e oksigjenit. Ne te njeten kohe ato preventivojne erozionin.**
- ❖ **Parandalon ndotjen e ujrave nentokesore (ku rikuperimi do te ishte I pamundur) duke magazinuar deri 3,750 ton uje per hektare.**
- ❖ **Kjo shtrese toke ka kapacitetin te mbaj deri 20 % karbonit te prodhuar nga veprimtarite humane dhe qe eshte destinuar te emetohet ne atmosfere**

Fjala toke , dheu, ne shume gjuhe te botes

Shqiperi: Dhe, dheu

Kroaci : Tlo

Hollande -Bodem

Bullgari:Pochva

Cekia: Puda

Danimarka: Jord

France: Sol

Estoni: Muld

Finlande: Maopera

Gjermani: Boden

Greqi : Edafos

Hungari : Talaj

Irland: Talamh

Itali: Soulo

Letoni: : Augsne

Lituani: Divorzhemis

Luksemburg: Boudem

Malta:Hamria

Norvegji: Jord

Poloni; Gleba

Portugali : Solo

Rumani: Sol, Phuv

Rusia: Pocva, Zemlja

Serbi: Zemlja

Sillovakia:Poda

Silloveni: Zemlja

Spanje: Suelo

Suedi:Jord

Turqi: Toprak

Wells: Pridd

Duke e perfunduar me nje proverb Afrikan:

Mos trashgo toke nga babaj, por merre me qira nga djali.

(Filozofia eshte shume e qarte dhe e bene te panevojshem komentin).

Pergatiti: Idriz Xhomara